

Izdajajo Slovenski frančiškani. — Published by Franciscan Fathers.
 Po odloku kardinala JOHN FARLEY-ja je "Ave Maria" cerkven list in družba Sv.
 Rafaela cerkveno pripoznana in priporočena.

Naši "ta rdeči."

Allegheny County Jail, Pittsburg, Pa., 27. junija 1913.

Častiti gospod urednik:

Vaš časopis, meni tako priljubljena in draga "Ave Maria" me redno obiskuje in tolaži v mojem žalostnem stanju. Zato se Vam najprvo prav lepo zahvalim, da mi pošiljate ta krasni mesečnik brezplačno. Gospod Bog Vam stotero povrni! Ker vidim, da delate res delo usmiljenega Samarijana, to je, vlivate olje svete vere v srca našega slovenskega naroda, zato sem se namenil nekaj Vas prositi. Mnogo naših rojakov ve iz časopisov, da sem bil petkrat obsojen na smrt na vislicah. Sedaj pa sem pomiloščen v dosmrtno ječo. Zato Vas prosim, častiti gospod urednik, da priobčite moje pismo v "Ave Maria" in sicer zato, ker je med Slo-

venci veliko takih, menda jim pravijo socijalisti, ki nočejo slišati nič o Bogu, o veri in duhovnikih. Jeden takih ta "rdečih" sem bil tudi jaz. Ali pregovor pravi: kdor moliti ne zna, naj se na morje poda. Podal sem se tudi jaz na morje odpadlih mojih rojakov "rdečkarjev" in po meni bi bilo, ko bi me ne bila rešila molitev, vera in zaupanje v Boga in pa "farji", katere bi socijalisti najraje obesili tam, kamor sem bil jaz petkrat obsojen. Zato bom z Vašim dovoljenjem začel:

Bil sem rojen na Dolenjskem v št. Peterski fari od dobrih in poštenih starišev. Želja po svobodni zlati Ameriki je tudi mene gnala v tujino. Vojaške službe, komisa in ričeta sem se zbal, kakor mnogi drugi slovenski fantje in zato: hajd v Ameriko! Posrečilo se mi je uiti

pozornemu očesu avstrijskega policista, in ni mi bilo treba iti v "lebet" emoke jest. Srečno sem prišel v svobodno Ameriko. Prišel sem k svojemu bratu v Manor, Pa. Tam sem ostal nekaj časa. Potem sem pa šel delat v rudnik na Moon Run, Pa. V tem mestu je veliko naših ljudi. Ali res žalostno je življenje naših ljudi po rudokopih, kakor tudi v mestih! Ko sem prišel tja, bil sem kakor vsak drugi, ki pride iz starega kralja, dober katoličan. Kako sem se začudil, ko ljudje niso šli v nedeljo k maši, so v petek jedli meso, pili in nespodobno govorili. Vse, kar je nam bilo svetega v starem kraju, so tu v nič delali. Nekateri tam imajo naročen zelo slab slovenski časopis, ne vem, kako mu je že ime, tudi jaz sem ga včasih bral. Ta časopis se norčuje iz svete vere, sv. zakramentov. Piše, da ni Boga, da se je človek iz opice razvil, da je treba farje pobiti, in cerkve podreti. Človek neumni, kakor sem bil tudi jaz, in je večina naših ljudi, takemu slovenskemu časniku vse vrjame. Slabi zgledi vlečejo, so nas učili doma. Kakor sem videl druge delati, tako sem delal tudi jaz. Kaj bom v cerkev hodil? duhovniki tam samo za nos ljudi vodijo, tako sem si mislil. Vrjel sem drugim, da ni treba svete maše, da se ni treba postiti, da je spoved neumnost, da nas bojo samo socijalisti iz Chicage rešili, da nas Bog in farji ne požero. Vrjel sem v svoji neumnosti, da, ko enkrat cerkve podremo in duhovnike pobijemo, pa tudi Boga ne bo, in potem se bo nam "ta-rdečim" cedilo med in mleko po grlu. Potem nam bojo brez dela, v senci pod drevesom pečene piške v usta letele.

Kaj ne, čast. gospod urednik, to bi nam bilo dobro! Meni bi ne bilo treba sedaj sedeti v ječi in jesti kot kamen trde knedelne. Tako, dragi bralci, sem se tudi jaz vjel v socijalistovske mreže. Veroval nisem nič, kajti mislil sem, gospodje socijalisti v Chicagi so učeni in imajo gotovo osem šol, in pa še kak lemenat ali pa kako visoko šolo na Dunaju. Vdal sem se nesrečni pijači. Na Boga in na večnost še mislil nisem. Prišel sem v roke strupeni kači v obliki nesrečne ženske. Nevera, pijača, ženska pripeljali so me do tega, da sem ustrelil moža te ženske. Od začetka sem se skrival sem pa tam. Toda roka ameriške pravice me je imela kmalu v svojih kleščah. Pripeljali so me v jetnišnico polmilijonskega mesta Pittsburga v Pennsylvaniji. Prišel sem pred porotno sodbo. Tukaj sem lagal in se opravičeval — samo, da bi bil rešil ničvredno žensko. Pa vse ni nič pomagalo. Dvanajst porotnikov je izreklo sodbo: "umor prve vrste" in par dni po tem me je sodnik obsodil na smrt na vešala. Strašna obsodba, dragi čitatelj! Umreti na vislicah kot ubijalec, kot morivec, — grozno! Gubernator države Penna je odločil dan moje smrti 9. maja 1912 ob desetih dopoldne. Srašen je bil dan, ko sem zvedel to obsodbo! Ko so mi povedali dan moje smrti šel sem iz sodne dvorane nazaj v ječo, komaj vede, kaj se z menoj godi. Mej potjo sem videl vislice, ki stoje pripravljene takoj poleg jetnišnice. Pogled na vešala je bil za me nekaj groznega česar ne morem popisati. Peljali so me nazaj v ječo v vrsto 22., v celico števil. B. mej nesrečne obsojence na smrt.

Tu sem začel misliti, kakor še nikdar popreje. "Na smrt si obsojen! Umreti boš moral na vislicah!" — Grozno! Vislice so mi stale pred očmi in na vislicah sem videl sebe samega. Kam sem prišel?! — Kaj bojo moji dragi stariši doma mislili, ko bojo zvedeli, da je njih nekdanj dobri in pošteni sin tukaj tako daleč zašel! Začel sem se tudi spraševati, kako bo z mojo smrtjo? Kako bom šel na vislice? — Peljali me bojo iz ječe na zadnji poti — v strašno smrt! — Pod vislicami mi bojo dali črno kapo na glavo, dejali vrv za vrat, potegnili me na vešala. Zahrstelo bo v mojem vratu in tilnik bo zlomljen in zlomljen tudi jaz, zlomljen za večno! Streslo me je po celem životu! Zatulil sem na ves glas, kakor ranjena žival. Strašno obupanje se me je lotilo! Začel sem jokati in vpiti, da so me morali vzeti v posebno celico in me tam zvezati, kakor norega človeka. Čez dva dni sem se nekoliko pomiril in peljali so me nazaj v prejšno celico. Zdrav razum se mi je vernil nazaj. "Moj Bog! Moj Bog, kaj bo z mano?" sem mislil. In v tem strašnem stanju se mi je vzbudilo v srcu vse, kar sem dobrega čul v svoji mladosti. Streznil sem se! Spomnil sem se na otroška, na deška in fantovska leta doma in na lepe nauke mojih starišev! Kako daleč sem pa zabredel tukaj v Ameriki! Prišel sem v roke nesrečnim našim socijalistom, stopil sem v njih društvo, pozabil na Boga in na vse. In sedaj sem tu! Oh, ko bi imel vsaj dobrega človeka, da bi mu mogel potožiti svoje gorje! Oh, ko bi imel vsaj eno sočutno srce, ki bi vsaj kapljico olja tolažbe vlilo v tem strašnem stanju v moje obupano

srce! Ko bi imel enega, kateremu bi razodel, kako zelo mi je žal, da sem to naredil, kako zelo želim vse popraviti, kako veliko je moje kesanje!

V tem pa pride k meni, kakor angel rešitelj, častiti gospod župnik Josip Vrhunec. Nikdar v svojem življenju nisem s tolikim veseljem pozdravil duhovnika, kakor tedaj. Odkril sem mu svoje srce iz globočine svoje duše, kakor dragemu očetu. Zjokal sem se pred njim, kakor se je zjokal zgubljeni sin in prosil sem ga tolažbe, prosil vsaj kapljice tolažbe, ker drugače moram obupati. In res, njegove krasne besede o desnem razbojniku na križu, o drugih veliko večjih spokornikih, ki so veliko več grešili, pa so postali še svetniki, so mi dale nove moči, novega poguma, dali so mu zaupanja do Boga in v njegovo sveto Mater Marijo. Bil sem pokrepčan! Drugi dan je častiti gospod Vrhunec zopet prišel ob pol sedmih zjutraj, me spovedal, obhajal in z menoj molil. Prinesel mi je tudi molitveno knjižico, sv. rožni venec in par drugih knjig.

Pri tej priložnosti se moram zahvaliti častitemu in blagemu g. Vrhuncu iz celega srca za vse, kar je storil dobrega za me, nesrečnega slov. fanta. Cel čas mojih najtežjih ur življenja je bil moj spovednik in moj oče, da še več kot moj oče. Ob času, ki je bil določen za mojo smrt, me je imel popolnoma pripravljenega za smrt. Obljubil mi je, da bo šel z menoj in me spremljal pod vislice.

Potolažen po sveti spovedi in sv. obhajilu začel sem moliti sv. rožni venec, litanije, križev pot. Dragi bralci, ako ne poznate moči

molitve, vrjemite meni, ako bi jaz ne bil molil in zaupal na Boga, bil bi gotovo znorel. V času, ko sem čakal na smrt, pripeljal je blagi gospod Vrhunec k meni še več drugih gospodov slovenskih duhovnikov, kakor č. g. župnika Mertelna, župnika Tuškega, župnika Modra i. dr. Vsaki č. g. gospodov je imel za me tolažilno besedo, za katero sem jim zelo hvaležen. Pa vsaki mi je tudi kaj stisnil pod palec. Toda moji nekdanji prijatelji, socijalisti, o ti pa nimajo časa za one nesrečne, katere so njih strašni nauki spravili v ječe. Včasih me je prišel obiskat moj brat Miha in le tu pa tam, kaka poštena duša.

Deveti maj, dan moje smrti se je približoval. Drugega maja so me odstranili od drugih jetnikov in prepeljali v tako imenovano "Smrtno celico", da tam sam, popolnoma sam preživim zadnje dneve svojega nesrečnega življenja. Tu je dan in noč sedel pri meni jetniški paznik. Bil sem popolnoma pripravljen na smrt. Udan v božjo voljo, čakal sem, kedaj mi bo krvnik zlomil tilnik in me smrt preseli v boljše življenje tam nad zvezde, kjer ne bo več "ta-rdečih", da bi me še enkrat zapeljali. Bil sem popolnoma pripravljen umreti.

Dan pred smrtjo, 8. maja, mi pa prineso sporočilo, da je governer države preložil dan moje smrti na 25. marca 1913, t. j. na velikanočni torek na praznik Oznanjenja Marijinega. Kakor še črviček v prahu rad živi, tako sem bil tudi jaz vesel te novice. Pozneje sem zvedel, da so poprej imenovani slovenski gospodje župniki z nekaterimi prijatelji dobili dobrih advokatov (pri sodbi sem namreč imel

samo odvetnika, katrega mi je dala sodnija), ki so naredili za me prošnjo na governerja Tenerja, da sem bil največ zapeljal od drugih, da sem ubil tega moža. Na to prošnjo je potem governer res preložil dan moje smrti, da se moja zadeva bolj natanjko preišče.

Približala se je velikanoč 1913. Preložili so zopet mojo smrt na 24. aprila, potem na 27. maja in slednjič na 26. junija. Državna sodnija je zavrgla mojo prošnjo za novo sodbo. Zato so jo prinesli moji prijatelji pred Pardon Board, t. j. pred pomiloševalno komisijo. Ta komisija je governerju priporočila moje pomiloščenje in governer je res dne 18. junija tega leta spremenil mojo smrtno kazen v dosmrtno ječo. Ta teden enkrat me bojo prepeljali iz okrajne ječe v državno jetnišnico na severni strani mesta, kjer bom delal celo svoje življenje pokoro za svoje socijalistovske neumnosti.

(Kakor se nam sporoča, je bil poglaviti vzrok, da so tega nesrečnega rojaka pomilostili to, ker se je ves čas svojega zapora v okrajni kaznilnici tako zgledno vedel, da so dobili vsi pazniki, ki so imeli z njim opraviti, vtis, da to ne more biti nikak hudodelec, da je to samo pomilovanja vredna, pa nedolžna žrtev prežalostnih stanovanjskih razmer mej naseljenci, in žrtva zapeljivcev, da je to blagi mladenič, ki zasluži pomilovanja in pa tudi življenja! Prikupil se je vsem tako, da je bil ljubljeneec vseh jeznikov, kakor paznikov.)

Mogoče, častiti gospod urednik, me boste vprašali, zakaj sem pa vendar vse to pisal in čemu Vas prosim, da to natisnete v Ave Maria? Ne vprašajte tega! — Zato sem to storil, da se naj iz tega uče drugi slovenski fantje in možje, pa tudi

ženske, kam pripelje človeka naš neumni socijalizem, ki uči naše nesrečne rojake, da ni Boga, da ni nebes, in ne pekla, da so duhovni le sami "lumpje", da ljudi samo za nos vodijo s svojimi nauki, da živimo na svetu kakor živi n. pr. osel, pes, da nimamo duše, da ni večnosti. Oh, ko bi bil jaz preje spoznal socijalistovske neumnosti, kakor jih spoznam sedaj, ne bilo bi mi treba biti tukaj, kjer sem! Dragi rojaki po širni Ameriki, sv. vera, duhovniki, to so naši edini pravi prijatelji. Vera v Boga, božje zapovedi, to in samo to in nikdar ne naši "ta-rdeči", vas bojo naredili v srečne in zadovoljne ljudi. Varujte se vaših zapeljivcov, ki pridejo k Vam in Vam ponujajo umazano cunjo s Chicage. Oni so lažnjivci,

so roparji svete vere Vaših očetov, roparji vašega poštenega in zadovoljnega življenja. Naj Vas uči moje žalostno življenje, kam pride človek, ki pozabi na Boga in vrjame neumnim socijalistom.

Upam, častiti gospod urednik, da mi boste pošiljali Ave Maria brezplačno še nadalje. (Z velikim veseljem. Ured.) Bog Vam povrne! Naslov Vam pošljem, kakor hitro pridem v državno jetnišnico. Želim, da bi Vaš časopis bil v vsakem domu, posebno pa po rudokopih, da tako ljudje vidijo, kdo jim hoče dobro in kdo je pravi prijatelj slovenskih delavcev.

Srčni pozdrav Vam in vsem bralcem lista "Ave Maria"

Vaš

Frank Mali.

Kaj strmite, zvezde zlate
doli v mrzli, nemi svet?
Sanjajo zdaj naše trate,
sanja lilij belih cvet.

Štejete li solze vroče,
ki jih je prejokal dan,
težke križe, trnje žgoče
jezero odprtih ran?

Iščete li duš slabotnih,
žrtev greha in prevar?
Tukaj v celicah samotnih
jih ne najdete nikdar.

Je pa vam za srečo čisto,
zlato, jasno, kot ste ve,
v celici dobite isto,
za njo moje ve sree.

V kapljicah jo svet prodaja
za visok in drag denar —
z morjem sreč me Bog napaja
kadar stopim pred oltar.

* * * * *
 * * * * *
Watomilka.
 * * * * *
 * * * * *

NA BEGU.

"Ali hočeš z mano bežati?" vpraša Namameka sina, ko so se Indijanci proti večeru že razšli in sta ostala sama pri mrtvecu.

"Bežati, Namameha? Kam bežati?"

"K belim ljudem, ki si o njih sanjal. To so tisti ljudje, ki ti jih je odločil veliki Bog za zaščitnike. Tudi jaz sem, kakor veš, belega rodu. Tvoj stari oče me je ugrabil dobrim staršem tam na vzhodu. Pojdi, da greva k njim nazaj!"

"Mati, kdo bo pa maščeval kri ubitega očeta? Kto usmrtil onega, ki ga je zadel s smrtonosnim orožjem?"

"Prepusti vse velikemu Bogu, ki nima veselja nad krvjo, katero prelijemo iz maščevanja."

In pobožno pokriža mati sina na čelo, na usta in prsi, Vatomilko pa jo začudeno gleda, gleda njo, gleda ogenj, ki je plapolal zunaj pred vrati, gleda divji, razorani obraz mrtvega očeta in premišluje. Vidi se mu, da se bojuje za dve reči.

"Dobro!" reče slednjič. "Grem s tabo, kamor naju kliče veliki Bog. Toda še prej morava opraviti po mrtvem očetu žalovalne obrede."

Takoj nato opravita vse potrebno. Drugi dan preneso mrtvečevo truplo v gozd in je polože na močno rjuho, ki je pritrjena na štiri močnih kolih in tvori tako nekako postelji podobno ležišče. Pri-neso tudi vse skalpe in jih polože poleg njega. Mislili so namreč, da

morajo služiti vsakemu mrtvemu po smrti duše vseh onih, ki jih je usmrtil v življenju. Tudi orožje in vse okraske mu prineso po ondotni navadi. Nazadnje pa postavijo k glavi še večerjo, ker so mnenja, da je mrtvec po dnevu na lovu daleč, daleč v tuji deželi, po noči pa pride jest in se odpočit.

Ko je vse potrebno opravljeno, osedla Vatomilko ponoči dva najboljša konja. Enega zasede sam, družega pripravi za Namameho; Vzameta še enkrat skupaj slovo od očeta in zdirjata nato v gozd, daleč, daleč proč, daleč tja proti belemu vzhodu.

Dnevi in tedni so minuli. Gozd je bil tako zaraščen, da sta se morala beguna s silo skozi preriti in si sproti delati pot; potoke sta morala pa ker preplavati. Toda poguma nista izgubila. Po več dnevih dospeta šele do jezera, ki ga Namameha takoj spozna. Bilo je jezero, ki je preživela ob njem srečna mlada leta, bilo je to ono jezero, kjer je izgubila vse drago, a bilo tudi ono jezero, ki jo je sedaj zopet veselo sprejelo in jo pozdravljajo z lahnim šumenjem bisernih valčkov.

Nič več ni samotne kočice ob jezeru. Okrog njega je narasla, že cela vas, ki se je ponašala z lepo cerkvico. V vasi pa je bival tudi katoliški duhovnik.

Čudna čustva so navdajala Namamehino sree, ko je videla zopet kraje svojih mladih let, kraje svoje izgubljene sreče. Kako čudno ji je bilo sedaj, vse je bilo drugače.

Ljudje, ki so jo obstopili, je niso poznali, ona pa tudi njih ne. Čudom so se čudili, ko jim je pripovedovala Namameha vse svoje dogodke. Z velikem veseljem sprejmo ubežnike in drage volje jim prepuste majhno kočico ob jezeru za stanovanje. In prišel je tudi duhovnik k njim ter poučeval Vatomilka v sv. veri in ga kmalu krstil za Martina. Martin pa je kazal posebno nadarje-

nost, zato sklene dobri duhovnik, da ga pošlje v šolo, kjer se še bolj izobrazi in izučí, da bo mogel oznanjevati pozneje Kristusov nauk svojim rojakom.

Z velikim veseljem privoli v to mati, ki se imenuje zopet Marija Lablane. Tako je postal Vatomilko vnet in pobožen duhovnik, ki je razširjal krščansko vero med Indijanci, svojimi rojaki.

Zmagoslavje našega kralja.

3. Državne in verske razmere v rimski državi za časa Kenstantina.

Skoro celo Evropo, celo severno Afriko, in velik velik del Azije je obsegalo rimsko cesarstvo, ko je zasedel cesarski prestol cesar Dioklecijan. Rimski cesarji so bili z malimi izjemami sami divji in krvoločni dosluženi vojaški dostajanstveniki, ki so se proslavili s predrznostjo, krutostjo in hrabrostjo v vojskah. Vojaštvo je cesarski tron prodajalo onemu, ki je največ zanj ponudil. Ko jim vladar ni bil več povšeči, odstranili so ga s silo. Kratko malo umorili so ga ali pa pregnali. Vladala je po celem cesarstvu le kruta sila, le nasilje, krivica, zatiranje slabjšega. Bogatini in mogočnjaki so smeli vse, kar so hoteli, revni in slabotni so jim bili izročeni na milost in nemilost. Nikogar ni bilo, ki bi kaznjeval krivico in branil stiskane in preganjane. Pomagaj si sam, ali pa pogini! Pravico živeti so imeli samo bogatini. Revez, ki ni imel s čim živeti, naj je pa poginil Usmiljen-

ja ni bilo! Dobrodelnosti in usmiljenja niso poznali poganje. Svoje malike so častili samo še s strastni in hudobijami najstrašnejše vrste. Ob velikih praznikih teh bogov in boginj vršile so se po mestih divje orgije, nemoralnosti javno in brezsravno, da je začelo tudi treznejšim poganom presedati in so se zgražali nad tem.

Da pri tako žalostnih in divjih razmerah ni bilo misliti na kako jednotno vladanje države, na izvrševanje pravice, na spolnjevanje dolžnosti, je umljivo.

Cela država je bila gnjila in podobna okuženemu bolniku, ki čaka samo še milostnega sunljeja, ki bi ga milostno rešil počasnega umiranja.

To je spoznal tudi Dioklecijan. Zato je prišel do misli, da se vzdrži vsaj po podkraljih, ki bi na različnih delih in pokrajinah vladali sicer samostojno, vendar popolnoma odvisno od njega kot vrhovnega cesarja.

Poleg teh žalostnih državnih in družinskih razmer, vladale so pa

še žalostnejše verske razmere po celi državi. Poganstvo se je preživelo. Kakor vsako človeško delo, ostarelo je tudi to in začelo pešati. Nič več ni moglo navdušiti mož za kako narodno delo! Okužilo je popolnoma cele narode in jih pripeljalo na rob propada. Sicer je brezštevila malikovavskih duhovnikov skrbelo za javno češčenje bogov in boginj. Toda vse je bilo samo zunanje in vse pomešano z mesenostjo in pokvarjenostjo. Popolnoma je pa zginilo prepričanje na kakega Boga, ali bogove, ki bi vodili človeški rod.

Vsi modrejši in treznejši možje so se javno norčevali iz nauk malikovavstva, iz najvišjega duhovnika, (Pontifex maximus) iz vedeževalcev, ki so prerokovali prihodnjost. "Čudno se mi zdi", piše nek odličen tedanji pisatelj, "da se haruspex (prerokovalec prihodnosti iz drobovja zaklane živine) glasno ne zakrohota, ko sreča na ulici svojega stanovskega tovariša, ako se spomni, kako budalasto varata svet."

Sploh rimska vera ni bila več prvotna vera rimske države. To je bila le neka zmes vseh mogočih in nemogočih ver. Kateri koli narod so Rimljani premagali in si ga podvrgli, od vsakega so pobrali tudi bogove in jih prinesli v Rim in jih skupaj s svojimi častili. Tako da so slednjič imeli bogov in boginj toliko, da jim sami niso vedeli ne števila ne imena.

Pomanjkanje vsake pozitivne vere je imelo pa prebitke posledice za narod in državo. Propalost, kakoršne ne pomni zgodovina, ne preje ne pozneje, je bila posledica tega.

4. Rimska država in krščanstvo.

V malem neznatnem kotu te velikanske svetovne države — v Palestini — se je ustanovila nova vera, katere začetnik, kakor tudi vsi prvi privrženci so bili pomorjeni in so bili Rimljanom samo v pomilovalen posmeh.

Kaj naj pač pomenja za to mogačno državo vera, katere začetnik — neki tesar iz Nazareta — je umrl na sramotnem križu kot narodni zločinec, katere privrženci so pripadali najnižji in najjrevnejši vrsti človeštva in sicer mej zaničevanim Judovskim narodom! Kako bi se oholi brezsrčni Rimljan ne smejal veri, ki uči ljubezen do bližnjega in celo ljubezen do sovražnika, ki uči, da ima človek dušo, ki prepoveduje vse, kar človeško telo zaželi. Ha! taka vera! Kdo bi se ji ne smejal!

Ko se je pa ta vera malo bolj razširila, ko je zašla celo v srce Rimske države, v Rim, ko so začeli tudi malikovavski oholi Rimljani čutiti v njej neko tako blažilno, tako plemenito, tako blagodejno moč, ki je zmožna človeka popolnoma spremeniti, ga narediti v drugega človeka, še le tedaj so se Rimljani začeli zanimati za to sekto in jo — zaničevati. Prvi je zadirjal cesar Neron. Vera, ki napoveduje popoln boj poganstvu na celej črti, kakor v zasebnem, kakor v javnem, kakor tudi v družinskem življenju, taka vera se mora zatreti! Taka vera je sovražnica države! In poslali so v boj zoper to novo sekto zaničevanih Nazarencov vso vednost, vso znanost, vso zgovornost, vse meče, vsa morilna orodja, ogenj in vodo. To se je vršilo skozi tristo let. Zadnji, Dioklecijan, se je pa lotil, da bo

temu neljubemu drevesu zadal zadnji in smrtni udarec. Kar si je poganska grozovitost mogla izmisliti

v treh stoletjih grozovitega, krutega, krvoločnega, neusmiljenega, vse se je poskusilo!

(Dalje sledi.)

Mati Boža prosi za nas.

Iz Slovenskih Naselbin

V Jolietu, Ill., je bila letos štirideseturna pobožnosti junija 23. Slavnostne govore je oskrbel Rev. F. Bajec iz St. Pavla.

V Steeltonu, Pa., priredili se šolski otroci pod vodstvom neumorno delavnih sester Notre Dame krasno igro "Najdena hči". Prireditelj je zbrala v dvorani toliko najodličnejšega občinstva iz vseh narodnosti, da je bila natlačeno polna do zadnjega kotička. Slovenska šola jako krasno vspeva in rodi krasnih sodov pod spretnim vodstvom blagega in navdušenega gospoda župnika Rev. Ažbeta, katerega vse ljudstvo v Steeltonu po otroško ljubi. Častitamo.

Naša samostanska družina v Brooklynu se je zopet pomnožila za enega krepkega delavca Slovaka, p. Honorata Rogowsky, ki je prišel te dni iz starega kraja.

Slovaški župnik v New Yorku Rev. Berhely je odpotoval za več mesecev v staro domovino. Nadomestuje g Rev. Anselm Murn. O. F. M.

V So. Bethlehem, Pa. je velika naselbina Slovencev, takozvanih prekmurških Slovencev, ki so doma iz Ogerskega. Po številu jih je več tisoč. Njih samostojno podporno društvo je dobilo novo zastavo in dne 4. julija jim jo je Rev. M. Golob, župnik iz Bridgeporta, Conn. slovesno blagoslovil. Ti Slovenci so se minuli mesec formalno ločili od Mažarov, s katerimi so bili do sedaj skupaj v cerkvi. Kupili so si prostor in te dni si bojo ustanovili lastno župnijo. Bog blagoslovi njih trud! Le krepko naprej, blagi rojaki! Bog Vas bo podpiral!

St. Paul, Minn. V cerkvi sv. Neže blagoslovil je mil. g. škof Trobee tri krasne nove zvonove. Kakor znano je to župnijo ustanovil mil. g. škof Trobec. Ko je bil mil. g. škof poklican na škofijsko stolico v St. Claud, bil je dolgo let župnik Rev. J. Solnee, ki je nadaljeval s krepko roko od mil. g. škofa započeto delo. Toda vsled

prevelikega napora je č. g. Solnee zadnja leta tako opešal, da ni mogel več zmagovati velikanske župnije. Zato je imenoval nadškof Rev. J. Ogulina njegovim naslednikom. Tudi pod spretnim vodstvom Rev. Ogulina župnija krasno napreduje. Bog daj svoj sv. blagoslov!

V So. Omaha, Nebr. Slovenci nimajo svoje župnije. Prideljeni so angleški župniji, kjer je nastavljen Rev. Zaplotnik, ki skrbi za dušne potrebe rojakov. Te dni je Rev. Zaplotnik odpotoval v domovino za kratek oddih. Kako mu je ljudstvo udano, pričalo je ginljivo slovo.

Ribniški g. kapelan Rev. Rakovec. je postal naenkrat najiminitnejša oseba v slovenski ameriški javnosti. Vsi slovenski listi naprej in naprej pišejo in poročajo o žalostnih razmerah mej našimi slovenskimi rojaki. Poročajo o pobojih, pijanstvih, nemoralnostih, o žalostnih zakonskih prepirih in nezvestobah. Poročila o tem berete v vseh listih od najbolj rdečega do "zmerno" narodnega lista. — Toda, ako se pa kdo te rane dotakne in jo hoče odkriti, pa gorje mu! Pred nekaj leti je liste "Domoljub" priobčil nekaj dopisov iz Amerike, ki so opisovali naše žalostne razmere. Kak ogenj je bil v strehi! Ako se prav spominjamo, sodelovale so pri tedanji aferi prav iste osebe. — Ne soglašamo v vsem s č. g. Rakovcem. Res je, da se dan na dan ponavljajo prežalostni slučaji, ki nam dajo misliti! Marsikaj je res, kar piše č. gospod. Toda narod je tukaj tak, kakoršen je bil poslan sem iz kraja. Navadno se vsa krivda zvrta na ameriško duhovščino, češ, "poglejte, kako se malo brigate za svoje ljudi". "Poglejte, kakšni so Slovenci v Ameriki". Da, prav taki so, kakoršne smo sem dobili! Ko bi poslali sem angelje, bi pa angelje imeli. Ako ste pa nam poslali trste, katere vsak veterček omaje, pa nemoremo pomagati, ako so taki tukaj. Res je pa na drugi strani, da se jih silno veliko pokvari tukaj. Zato se pa mora kaj storiti proti sedanjemu toku, ker

drugače bo narod strašno propadel in zabredel v časno in večno nesrečo. Omenjamo samo prežalostni slučaj, katerega prinašamo pod naslovom „Naši ta-rdeči“.

Doma pa naših razmer ne poznajo, zato nas tudi pravično soditi ne morejo. Krivi smo si pa tega sami, ker premalo domov poročamo.

Naši ta-rdeči delajo po vseh naselbinah vedno in z vso silo proti cerkvi, proti duhovniku in zlasti onim rojakom, ki hočejo ostati verni Slovenci. V življenju preklinjajo vsakega, ki je tako „neumen, da kaj za cerkev“. Toda v boleznih, v smrti, ko jim duhovnika potreba, o potem pa znajo tako ponižno priti k „prok...f...“ in zahtevajo od njega vse mogoče stvari, česar bi niti najboljši faran ne zahteval. Župnik naj tega zabavljača zastonj pokoplje, ako pogrebci dve tri ure zamude, naj mirno in tiho doma čaka in vesel naj bo, da mu gg. sociji sploh dovolijo, da ga pokoplje po katoliško, potem morda naj jim pa naj še nagrado da. Ako pa ne stori tega, mu pa gorje! Ako jim ne dovoli z njih revolucijonarnimi znaki in zastavo, v cerkev, potem naj bo pripravljen, da bo padlo po njem! — Rdečkar je pač kup domišljavosti in propalosti!

Shoboygan, Wisc. Slovenska župnija vrlo dobre napreduje. Te dni odpotoval je njen župnik Rev. Cerne za nekaj mesecev v staro domovino.

V Pueblo, Colo. se je šolsko leto na slovenski župnijski šoli slovesno zaključilo z običajnimi zabavami, kjer so šolski otroci pod vodstvom čč. sester pokazali svojim starišem in župljanom, kako so porabili preteklo šolsko leto. — Rev. P. Ciril Zupan je odpotoval za nekaj mesecev iz Pueblo. Udeležiti se namerava sestanka sošolcev, ki so skupaj končali svoje študije v St. Johns University v Minn. Nadomestuje ga njegov brat Rev. P. Peter Zupan.

Springfield, Ill. Novo življenje je zavelo v slovenski župniji sv. Barbare v Springfieldu, Ill., ko je sprejel župnijsko službo gereči g. Šaloven. Razkropljene ovce so se zopet zbrale okrog starega ognjišča, kjer je edino tako prijetno bivati človeškemu sreči, namreč okrog domačega

ognjišča, okrog Tabernakeljna slovenske cerkve. Da se pomore cerkveni blagajni in se kolikor mogoče hitro odplača ostali dolg, priredile so slovenske žene in dekleta 24. junija takozvani „Ice Cream Sociable“, sladoledovi družbeni večer, kar je prineslo čistega dohodka \$101.00. To priča, da so morale dekleta in žene pridna sukati reke, kajti sto dolarjev v tako mali župniji ni tako hitro skupaj! — Ustanovilo se je tudi društvo žen in deklet, takozvano oltarno društvo, ki bo skrbelo za olepšavo cerkve, zlasti za krasitev velikega oltarja

Društvo „Triglav“ se je razdružilo in prebitek blagajne \$25.00 darovalo cerkvi, za kar se je kupila krasna soha župne patrone sv. Barbare. Posebno pa pozdravljamo krasno misel, katero je započel navdušeni g. župnik — **slovenska šola!** Da, slovenska župnijska šola, če tudi majhna in revna, to je prvo, kar bi se moralo postaviti v vsaki slovenski naselbini! Čemu so nam slovenske cerkve, ako pa po malo letih ne bo nikogar več, ki bi hotel iti v te cerkve. Očetje bojo drug za drugim umrli. Sedeži, kjer sedaj ti očetje sede, se bojo spraznili. Kdo bo zasedel te sedeže? Oče, ali ne želiš, da bi na tem sedežu za teboj sedel tvoj sin? ki se bo tebe spomnil, kolikorkrat bo prišel sem, kajti stene mu bojo govorile, o tebi in o tvojem navdušenju za sv. vero in klicale tvojemu sinu: „glej te zidove so postavili krvavi žulji tvojega očeta! Svojim ustam je pri-trgal, da je tebi postavil te cerkev! Ostani pravi sin svojega očeta!“ — Ali si ne želiš tega? — Ako so pa otroci vzgojevani po raznih angleških, morda celo publičnih šolah, kjer le prepogosto čujejo zabavljice na tvojo narodnost, na „foreigners“, misliš, da bojo hodili v slovensko cerkev? V naši župniji sem čul take mladeniče ali dekleta reči „I do'nt like to go in that Polak Church“. — Zato iskreno pozdravljamo to krasno misel naših vrljih Springfieldčanov. Bog blagoslovi!

V Iron Mountain, Mich., je bila v ondotni kat. cerkvi, kamor tudi Slovenci zahajajo, sv. birma. Nad dvesto otrok je bilo birmovanih.

V Clevelnadu čaka slovenske otroke meseca septembra krasno razočaranje. Ko

bo treba zopet poiskati iz kotov zaprašene šolske knjige in so bo oglasil iz šole šolski zvonec zjutraj in vabil zaspančke in zaspančice iz sladkih sanj v šole, tedaj se jim bojo odprla široka vrata krasne slovenske nove šole. Ne bo treba več v male in zaduhle prostore stare šole, temveč v krasno popolnoma moderne opremljene poslopje. Čast slovenskim rojakom v Clevelandu, da so si poskrbeli tako krasno šolo. Naj bi ne bilo slovenskih starišev, ki bi ne dali svojih otrok v to krasno novo šolo. Tudi ves učni načrt bojo popolnoma prilagodili učenemu načrtu javnih državnih šol. Otroci bojo hodili delat tako zvane "Regents" pred javne komisije, tako da bojo iz slovenske šole lahko šli v vsak kolegij. Kakor g. župniku Rev. Poni-kvarju, tako slovenskim rojakom iz srea častitamo.

V West Mineral, Kans. so imeli minuli mesec sv. birmo. Bilo je lepo število tudi slovenskih otrok birmanih. Čujmo, kako poroča o zakramentu sv. birmo Gl. S. "Za dolarje so delili nekako mazilo, o katerem se pa ne ve, kakšne koristi prinaša nevednemu ljudstvu. Toliko se pač lahko razvidi iz dotičnega mazila, da tiči v njem miselj in želja delavskih izkoriščevalcev — kapitalistov ... Ljudstvo naj bi ostalo po njih želji še nadalje nevedno.

Kje je ta nenasitni moloh, pred katerim svori ta list, in kakšna je ta nevednost, v kateri bi radi duhovniki ohranili ljudstvo — o tej berite pod naslovom "Naši ta-rdeči." Experto crede Ruperto! Vrjemi tistemu, ki je sam na sebi poskusil žalosten sad te naprednosti in te naše prismojene "rdečkarije". Narod, strezni se!

SLOVESEN DAN.

Dalje.

Takoj za temi gospodi nastopila je gospica U. Zakrajšek in pozdravila navzoče goste v krasni angleščini. "Posebna čast je za nas" je rekla, "da moremo danes pozdraviti v naši sredi tako odlične goste iz svetovnega mesta New York. Posebna čast je to gotovo za družbo sv. Rafaela. Zato Vas v imenu ženskega pomožnega odbora družbe kar najpristrčneje pozdravljam.

Družba sv. Rafaela.

Predsednik: Rev. A. L. BLAZNIK
 ∴ Haverstraw, N. Y.

Tajnik: G. A. BURGAR ∴ ∴ ∴

Družbina pisarna: 21 Nassau Avenue
 Brooklyn, N. Y.

Gotovo je jako častno za nas, ženski spol, da so ravno ženske najbolj delavne v vseh oddelkih krščanskega dobrodelja. Že v sv. pismu beremo, da so pobožne žene šle povsodi za našim božjim Učenikom in mu stregle. In ko ga je vse zapustilo, ostale so pri Njem v Njegovih najtežjih urah zemeljskega bivanja edino ženske in deviški sv. Janez, in mu skušale lajšati strašno trpljenje na križevem potu in na križu. Po zgledu teh prvih krščanskih žena so žene vseh časov krepko zavzemale najtežja mesta javnega usmiljenja in dobrodelja. Naj opozorim na stotisoče deklet, ki oblečene v revno redovno obleko celo svoje življenje posvete edino koristi, pomoči in blagru trpečega človeštva. Opozorjam na veliko število naših krščanskih žena, ki mej svetom živeče posvete vse svoje imetje in svoje moči in čas le

lajšanju bede trpinov delavecev. Dal Bog tudi našemu slovenskemu narodu veliko takih žena in deklet, ki bi enako posvetile svoje moči in ves svoj čas lajšanju bede naših slovenskih trpinov.

Naša družba sv. Rafaela je ustanovljena za to, da lajša bedo mej slovenskimi naseljenci, ki prihajajo dan za dnem trumoma sem v Ameriko, svari doma pred izseljevanjem, tu podaja skrbno roko vsakemu, ki je pomoči potreben v prvih dnevih svojega ameriškega bivanja. Ti naši naseljenci prihajajo sem v tujo zemljo a ne poznajo ne jezika, ne razmer. Koliko se nam jih tukaj zgubi moralno!

Zato je res že skrajni čas, da se zavzamemo za te naše trpine in jim pomagamo, kolikor se pač da pomagati. Zlasti potrebujejo naše skrbi in pomoči slovenska dekleta, ki v velikem številu prihajajo sem iskat si službe po družinah ali po tovarnah. Zato je gotovo tudi nas Slovenških žena in deklet dolžnost, da se pridružimo z navdušenjem temu delu in pomagamo našim možem pri njih začetem delu v korist naših rojakov. Zdi se mi, da bi me krčanske žene in dekleta ne spolnile svoje dolžnosti, ako bi samo od daleč stale in ne krepko pomagale pri tem delu. K temu nas mora navduševati zlasti lep zgled drugih katoliških Ameriških žena in deklet, ki toliko store v korist in prospeh dobrodelnih družb. Krasna navodila tega delovanja smo sprejele ravno kar od gos. O'Donahue. Zato smo gotovo dolžne veliko hvaležnost tem plemenitim ženam, ki so prišle danes v našo sredo, kajti dale so nam novega navdušenja in novih idej za naše prihodnje delovanje. Zato še enkrat prav iskreno pozdravljam vse navzoče čč. goste, zlasti pa navzoče čč. dame in jih prosim, da bi nam tudi v prihodnje ostale naklonjene in nam pomagale pri započetem delu."

Burno odobravanje je sledilo temu govoru.

Gospica Kompore je pozdravila vse navzoče v krasni slovenščini. "Naša družba sv. Rafaela je ustanovljena, da vrši delo usmiljenja mej našimi slovenskimi naseljenci. Gotovo je to plemenito delo, ki zasluži našega odobravanja in našega sodelovanja. Toda v precejšnji meri posve-

čeno je to delovanje zlasti skrbi za slovenska dekleta. Ubogo revno slovensko dekletko pride sem v to tujino, v to velikanško svetovno mesto. Doma nikjer ni bila. Nima nobene skušnjaje. Ne pozna velikanških nevarnosti, katere ji prete korak za korakom v njenem bivanju po službah v tem modernem Babilonu. Veliko nas si služimo kruha po tovarnah, še več jih je pa po raznih službah. Zato so si nekateri naši plemeniti rojaki zadali nalogo vzeti to dobrodelno delo v svojo oskrb in pomagati tem sirotam, da ne zajdejo. Kako bi toraj me slovenska dekleta mogle mirno gledati te naše može, kako se trudijo za nas, ne da bi se tudi same pridružile temu delu? Zato vabim vsa slovenska dekleta in vse slovenske žene v naš krog, k družbi sv. Rafaela. Sedaj nimamo še veliko pokazati, kakor le veliko dobre volje in veliko navdušenja. Po malem bomo napredovali. Kolikor več nas bo, toliko več bomo mogli storiti za trpeče naše rojake.

Kolike težave smo imeli sami, ko smo prišli v Ameriko! Spomnimo se, kako se nam je godilo! Kako težko nam je bilo! Kolikokrat smo morali čuti: "Oh, you crazy Polack." "Oh, you greenhorn!"

Spomnimo se na te težke ure naše, in pojdemo vsi pod zastavo družbe sv. Rafaela v pomoč onim, ki morajo trpeti ravno to morda veliko bolj, kakor smo pa mi morali.

Zato kličem živela naša plemenita družba sv. Rafaela!

Burno odobravanje in kliči "Živela naša slovenska dekleta!" so sledili temu govoru.

Ko je še naša dična "Domovina" zapela pesem "Naši Zvezdi", bil je končan uradni del priveditve.

Celi uradni del zborovanja je bil precej dolg. Vendar v čast slovenskim rojakom v New Yorku bodi povedano, da je bil ves čas tako uzoren red, da se je videlo, kako pazljivo slede vsi posameznim govorom in izvajanjem govornikov in govornic.

Zabavni del priveditve sti otvorili gospica I. Kompore in gospica U. Zakrajšek, ko sti v narodni noši s havbo na glavi, zapeli dvospev "Vijolici",

Krasno je vspela igra "Na pošti" ali

"Nesrečne klobase". Igra je bila prirejena nalašč za to prireditev in nalašč za osobje, katero je nastopilo. Kaj čuda, da so vsi igralci mojstersko dobro rešili svoje vloge. Največ smeha je seveda vzbudila nesrečna "Špela Zagozdnik", ki je imela toliko križev s pismom od Janeza in pa s klobasami, katere mu je prihranila od Božiča. Ga. Ana Habjan je pač rojena igralka. Kakor je ona igrala to ulogo, zna pač samo ona. Gospica Jereb, g. U. Zakrajšek, je bila v svojem elementu in izborna rešila svojo ulogo. Črevljaski vajenec, g. Ivan Murn je igral jako dobro. Ciganka, g. I. Kompare je vzbudila obilo smeha s svojim neprisljnim nastopom. Zlasti je ugajala mala Majda, Miei Vogrič, ki je s svojim srebrno čistim glasom pela z občutkom "Ciganski otrok" s spremljevanjem tamburice. Tudi mali Jožon, Jos. Vogrič in njegova sestra E. Vogrič sta dobro rešila svoje vloge. Poštar, g. Jančigaj je moč, katera je zmožna sprejeti vsako ulogo in jo tudi izborna rešiti. Enako dobro je rešila svojo ulogo tudi gospa, ga. M. Ogrinec.

* Sploh vse igralne osebe so popolnoma pogodile svoje vloge in kaj čuda, so želi burno pohvalo.

Druga igra je bila "Kmet in fotograf", katero sta proizvajala gg. Ivan Maček in Jernej Habjan. O obeh ne moremo drugega reči, kakor da sta igrala izborna, saj sta to dva najboljša igralca mej našimi moškimi igralci v naselbini.

Ob sklepu je še ga. U. Zakrajšek deklamovala pesem Gregorčičevo "Rabeljsko jezero."

Tako se je končala izvanredno dobro prva prireditev naše družbe sv. Rafaela, ki je edina svoje vrste mej nami Ameriški Sloveni. Združilo se je koristno s prijetnim, tako da je dobilo nekaj srce, nekaj razum, nekaj pa tudi telo, telesne zabave in razvedrila. Take prireditve gotovo blažilno vpljevajo na narod in mu dajejo višje pojme življenja, kakor se jim pa oznanjujejo po raznih salonih in po raznih socijalistiških listih.

Družba sv. Rafaela se pa čuti dolžno, da se tem potem prav iskreno zahvaljuje vsem došlim ameriškimi gostom, ki so nas počastili in s svojo navzočnostjo po-

vzdignili vso prireditev, vsem došlim rojakom, ki so se udeležili shoda, zlasti Mr. Sakserju Mr. I. Zupanu i. dr. vsem igralcem in igralkam, dični naši "Domovini", za krasno petje, slovenskim dekletam, ki so okrasile dvorano, ga. M. Burgar za spremljevanje na glasovirju, vsem odbornikom in odbornicam družbe in sploh vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je ta prireditev za družbo, kakor tudi za celo naselbino tako krasno izvršila.

Živela družba sv. Rafaela!

—o—

"IN ŠEL JE..."

Naseljeniški komissar Williams je šel. S prvim julijem je to mesto izpraznjeno, kajti Williams je se je odpovedal(?) svoji službi. Ni ga več na otoku Ellis Islandu. Tako je vsaka sila samo za čas! Kakor mogočen paša je nastopil in zadivjal. Izšli so ukaz za ukazom iz njegove pisarne na vse strani. Treskalo je kakor pri najhujši nevihti. Zadevalo je razne uradnike in poduradnike na otoku samem. Ko je nekoliko to ozračje po svojim okusu "očistil", zagrmelo je v sobi naseljeniških družb in misijonarjev. Zadivjal je zlasti proti domom, kjer je čutil kaj bolj katoliškega vpljiva. Po raznih nadzornikih je stikal po sobah naseljeniških domov, po knjigah in kotih naseljeniških družb, preiskoval hrano, katero dobivajo naseljenci, perilo, postelje in kota, samo, da bi našel kaj, kar bi opravičilo postopanje proti tem družbam in domom. Videl je vsako smetico. Toda obilnega mrčesa, katerega so zadržani naseljenci iz njegove najbližje bližine raznašali po Ameriki, zlasti po teh domih, tega pa ni videl. Kot strasten nativist je videl v vsakem naseljenju sovražnika domovine. Koliko solza se je na otoku prelilo za časa njegovega "pašovanja", to bi vedele povedati Ellis Islandske stene, ko bi znale govoriti.

Da je nastopil proti tedanjemu našemu rojaku, avstrijskemu naseljenškemu misijonarju, je znano. Bil mu je preveč marljiv. Poslužil se je proti njemu raznih podlih ovadb, ki so se vse izkazale kot podlo obrekovanje. Z njim v zvezo je spravil stvari, katere se niso prav nič njega tika- le in njega naredil odgovornega. Presta-

viti je dal na otoku skoro vse številke lista "Ave Maria" in vse okrožnice, katere so mu podli slovenski ovaduhi pošiljali. Da ni našel nič kaznjivega, je umljivo. Slednjič je prišla neka priča, ki je prinesla znano brošurico, katero je izdal pod naslovom: "To-le vzemi in beri!" katero je delil brezplačno naseljencem kot navodilo, kako naj se ravna v novem življenju. Knjižica je tako pobožno pisana, da so jo imenovali "mašne bukvice". Ali nekaj se je moralo vendar najti! In res v tej knjižici je zasledilo njegovo skrbno ameriškansko oko velikansko nevarnost, ki preti celi Ameriki, ki bi moda lahko zakrivila novo paniko po Združenih državah! In stresel se je "svetega" ogorčenja komisar Williams in zadivjal! Kaj pa je našel tam takega? Misijonar svari v tej knjižici naše naseljence, naj pazijo komu zaupajo krvavo zaslužene dolarje. Zlasti jih svari pred bankarji, kakoršen je bil n. pr. znani Zotti in kakoršnih je mej vsemi slovanskimi narodi polno, ki zbirajo denar od nevednih delavcev v hranenje, katere pa potem porablja v lastne špekulacije. Na milijone dolarjev so naseljenci na ta način že zgubili. In vlada bore malo stori v varstvo naseljencev proti tem pijavkam. In naš misijonar se je predrznil tam svariti svoje rojake pred to nevarnostjo, in svetoval, naj raje pošljajo domov svoje krvavo zaslužene cente, kakor pa, da jih ali nosijo seboj v kovček ali jih pa zaupajo takim bankarjem. In joj, ojoj! Tresi se, Amerika! Velikanska nevarnost se ti bliža! Par sto slovenskih naseljencev naj pošlje par svojih krvavo zasluženih centov domov v staro domovino mesto da bi jih zaupali varalicami! Križaj ga! In v svojem svetem ogorčenju je izdal poseben "statement" na vse liste, da ga priobčijo in svare ameriško javnost pred to grozno nevarnostjo. Seveda so se uredniki ameriških listov smejali temu "svetemu

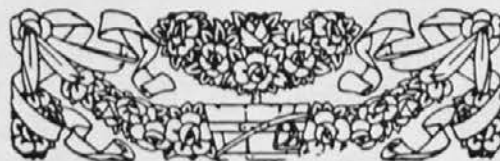
navdušenju" in vrgli njegovo izjavo v koš. Priobčili so jo samo trije nemški listi, ki pa itak priobčijo vse, kar se jim pošlje. Kako je divjal proti poljskemu domu sv. Jožefa! Uboge č. sestre je pripravil skoraj do roba propada.

In sedaj ga ni več in hvala Bogu, da ga ni več! Ostal bo pa za njim samo spomin nanj še dolgo pri teh, kateri so imeli z naseljeništvom opraviti za čas njegovega "pašovanja". Ostal bo dolgo v spominu vseh ameriških državljanov, ki so bili rojeni v Evropi. V predalih vseh listov ostale bojo zabilježene njegove nečloveškega odredbe proti naseljencem za pozno prihodnost. Njega pa ne bo več! Le spomin bo ostal za njim! Ako je pa sam vesel takega spomina, je pa njegova reč!

Nobena dobrodelna naseljeniška družba, kakor tudi nobeden dom ni proti temu, da bi se naseljeniška oblast ne brigala za poslovanje družbe ali doma. Le naj! To je potrebno! Vsaka družba in vsak dom si tega še želi. Toda ako pride kdo nadzorovat dom z namenom, da išče in stikuje za uzrokih, po katerih bi potem mogel nastopiti proti domom, proti družbi, to je pa krivica, kakor družbam, domom, tako tudi naseljencem, za katere se skrbi.

Dalje! Vsi smo proti temu, da bi se narodi izseljevali sem kakor se sedaj izseljujejo. Vsi smo zato, da naj ostanejo doma v Evropi in naj si raje tam iščejo sreče, ker jo bojo lažje dobili, kakor pa tukaj. Vsi svarino pred izseljevanjem. Toda vsak človek mora biti proti načinu, kako je komisar Williams hotel omejiti naseljevanje.

Ameriškanski državljeni zahtevamo za se človekoljubje. Ako smo pravi Amerikanci, dati ga moramo tudi drugim in to tudi ubogim naseljencem! Kar se je pa na Ellis Islandu dogajalo, je pa presevalo vse meje!

Hrvaško-Slovenski katoliški shod v Ljubljani se bo vršil letos od 23. do 27. avgusta. Glavna manifestacija bo v nedeljo 24. avgusta. Takrat se zberó v Ljubljani vse katoliške slovenske in hrvaške organizacije s svojimi zastavami. Izšli so okolici, naj pride ljudstvo iz vseh hrvaških in slovenskih dežel v narodnih nošah. V nedeljo 24. avgusta se bodo stare naše narodne noše zopet oživele. Prizor na slavnostni spreved, v katerem bodo vse narodne noše iz Koroške Kranjske, Štajerske, Goriške, Istre, tržaške okolice, Dalmacije in Hrvaške bo res nekaj sijajnega. Tem jugoslovanskim narodnim nošam se pridružijo tudi številne poljske in češke deputacije, ki bodo odkrile slikovitost svojih krajev. Iz Moravske in Češke pripelje poseben vlak; prideta tudi posebna vlaka Poljakov in Hrvatov, iz Slovenske je pa naznanjena cela vrsta posebnih vlakov. Pridejo tudi slovenska katoliška delavska društva iz Nemčije s svojimi zastavami. V sprevedu bo sviralo 10 godb. Na čelu slovenskih županov, slovenskih in hrvaških poslancev bodo slovenski župani nosili stare zastave, pod katerimi so Slovenci in Hrvati zmagali pod Siskom Turka. V sprevedu bo korakalo tudi nad 2500 slovenskih in čeških telovadcev "Orlov" v uniformah. Pride tudi organizacija poljskih Skautov. Navzoči bodo vsi hrvaški in slovenski škofje, ki bodo na Kongresnem trgu v Ljubljani slovesno posvetili narod Brezmadežni. Slovenski amerikanci, morda tudi kdo iz med Vas pohiti do takrat na obisk v staro domovino, da prisostvuje slovesnim dnem, o katerih bo govorila zgodovina.

Naši članki pod naslovom "Naši tardeči" so jih zadeli v živo! Dokler smo opisovali v njih samo nesrečne zapeljane delavce, ki se imenujejo socialiste, dasi komaj vedo, kaj je to socialist, so molčali. Kajpada, mar jim je delavec. Njim se gre le za delavske žulje. Nič delati, pa dobro piti, fine cigare pušiti, komu bi to ne dišalo, zlasti, ako je delavstvo tako neumno da jim hoče plačevati. Ko smo pa v zadnjem članku posvetili tudi voditeljem, odgovorili so v vodenem članku, katerega so dobesedno prepisali iz socialističnega besednjaka. "Cerkev je svražnica delavstva", "Kaj pa je naredila za delavce". "Leon ni bil prijatelj delavcev" i.t.d. to, kar smo že sto in stokrat čuli in brali, in kar smo lahko najmanj na desetih krajih tega lista v ravno tej številki brali.

Ej, ej, duševna revščina združena s zlobo, je res nekaj hudega! Bog nas varuj tega!

—o—

* * * Slaba moka nikdar ne da dobrega kruha.

* * * Gorje mu, kdor sam sebe vodi. Toda stokrat gorje, kogar vodijo slepi.

* * * Prav je, da druge učiš! Toda ne zahtevaj od njih, česar sam ne storiš!

* * * Kar do drugim stori, za služi, da se prav to tudi njemu samemu zgodi.

* * * Kar kdo drugim želi, to se kaj rado njemu samemu zgodi.

* * * Kdor se ravna samo po mislih drugih ljudi, njemu se navadno slabo godi.

* * * Bog ne stori brez potrebe čudežev. Stori le to, kar človek ne more.

* * * Kdor druge slabo sodi, sebe samega slabo pozna.